C/2025/3180

4.6.2025 г.

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Публикуване на общия брой на квотите в обращение през 2024 година за целите на резерва за стабилност на пазара в рамките на системата на ЕС за търговия с емисии

(C/2025/3180)

1. Въведение

През 2015 г. Европейският парламент и Съветът на ЕС приеха Решение (ЕС) 2015/1814 ([1])(„Решението за РСП“) за създаване на резерв за стабилност на пазара (РСП) като част от системата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ на ЕС), създадена с Директива 2003/87/ЕО ([2]) („Директивата за СТЕ“). РСП функционира от 2019 г. С РСП се цели да не се допуска появата на структурен излишък на квоти на пазара на въглеродни емисии на ЕС, което би довело до съпътстващия риск СТЕ на ЕС да не изпрати инвестиционния сигнал, необходим за постигането на целта на намаляване на емисиите на ЕС. РСП има за цел да осигури и по-голяма устойчивост на СТЕ на ЕС спрямо колебанията между търсенето и предлагането, така че пазарът на въглеродни емисии в ЕС да може да функционира гладко.

Съгласно член 1, параграф 4 от Решението за РСП, всяка година Комисията публикува общия брой квоти в обращение (ОБКО) за предходната година. Тази стойност определя функционирането на РСП, т.е., дали квотите се изтеглят от тръжното количество и се прехвърлят в резерва, или се освобождават от резерва и се продават на търг. Поради това ежегодното публикуване на ОБКО е важна характеристика на РСП и СТЕ на ЕС.

На 3 юни 2024 г. Комисията публикува ОБКО за 2023 г., който възлизаше на 1 111 736 535 бр. квоти ([3]). Съответно, от 1 септември 2024 г. до 31 август 2025 г. в резерва трябваше да бъдат прехвърлени 266 816 768 бр. квоти. Броят на квотите в резерва, които на 1 януари 2024 г. са обявени за невалидни, е 381 744 844.

Настоящото съобщение е деветата публикация за ОБКО и се отнася за 2024 г. В него подробно се разглеждат основните изчисления и броят на квотите, които ще бъдат прехвърлени в резерва от 1 септември 2025 до 31 август 2026 г. В него също така се посочва броят на квотите в резерва, които на 1 януари 2025 г. са обявени за невалидни.

2. Функциониране на резерва за стабилност на пазара

РСП функционира автоматично, когато ОБКО е извън определения интервал. Квотите се изтеглят от тръжното количество и се прехвърлят в резерва, ако ОБКО надвишава прага от 833 милиона броя квоти. Процентът на прехвърляне в резерва е определен на 24 % от ОБКО, когато тази стойност е по-голяма от 1 096 милиона броя квоти. Когато ОБКО е между 833 милиона и 1 096 милиона, броят на прехвърлените квоти е разликата между ОБКО и 833 милиона. Ако ОБКО е по-нисък от прага от 400 милиона, 100 милиона броя квоти се освобождават от резерва и се продават на търг. Квотите се прехвърлят в резерва или се освобождават от него в течение на 12 месеца. От 2023 г. насам всички квоти, държани в резерва към 1 януари всяка година над прага от 400 милиона броя, вече не са валидни.

Съгласно член 1, параграф 5 от Решението за РСП и в съответствие с настоящото съобщение, през 12-месечния период, започващ на 1 септември 2025 г., на 31 декември 2024 г. 24 % от ОБКО, или разликата между ОБКО и 833 милиона квоти ще бъдат прехвърлени в резерва. Съответният брой квоти ще бъдат извадени от тръжните количества на държавите — членки на ЕС и трите държави от Европейското икономическо пространство — Европейска асоциация за свободна търговия (Исландия, Литхенщайн и Норвегия) и, що се отнася до производството на електроенергия — Северна Ирландия и Обединеното кралство. Квотите ще бъдат извадени в съответствие с тръжните дялове на държавите.

([1]) Решение (ЕС) 2015/1814 на Европейския парламент и на Съвета от 6 октомври 2015 година относно създаването и функционирането на резерв за стабилност на пазара към схемата на Съюза за търговия с емисии на парникови газове и за изменение на Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 264, 9.10.2015 г., стр. 1).

([2]) Директива 2003/87/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 година за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО (ОВ L 275, 25.10.2003 г., стр. 32).

([3]) Съобщение на Комисията — Публикуване на общия брой квоти в обращение през 2023 година за целите на резерва за стабилност на пазара съгласно системата на ЕС за търговия с емисии, създадена с Директива 2003/87ЕО (C/2024/3415, 3.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3415/oj).

Съгласно член 1, параграф 5 от Решението за РСП, до 31 декември 2030 г. всички квоти, разпределени с цел солидарност и растеж в СТЕ на ЕС ([4]), не се включват в изчислението на съответните дялове за целите на РСП.

3. **Общ брой квоти в обращение**

Съгласно член 1, параграф 4 от Решението за РСП общият брой квоти в обращение през дадена година „е кумулативният брой квоти, издадени по отношение на инсталации и корабни дружества, които не са прехвърлени в резерва през периода с начало 1 януари 2008 г., включително броят квоти, които са били издадени през този период съгласно член 13, параграф 2 от Директива 2003/87/ЕО, в редакцията му, която е била в сила към 18 март 2018 г., и правата за използване на международни кредити, упражнени от инсталации в рамките на СТЕ на ЕС, до 31 декември на съответната година, минус кумулативното количество, изразено в тонове, на проверените емисии от инсталации и корабни дружества в рамките на СТЕ на ЕС между 1 януари 2008 г. и 31 декември на същата тази година и всички квоти, отменени в съответствие с член 12, параграф 4 от Директива 2003/87/ЕО.“

Накратко, необходимият ОБКО за функционирането на РСП се изчислява, като се използва актуализирана формула:

ОБКО — предлагане — търсене

Двата елемента на изчислението са описани подробно в настоящото съобщение. Преглед на всички стойности е представен в таблицата в края.

В член 1, параграф 4а, първа алинея от Решението за РСП се определя, че „Считано от 2024 г., в изчисляването на общия брой квоти в обращение през дадена година се включват кумулативният брой квоти, издадени по отношение на въздухоплаването, и кумулативните тонове проверени емисии от въздухоплаването в рамките на СТЕ на ЕС, с изключение на емисиите от полети по маршрути, за които е приложимо компенсиране, изчислено съгласно член 12, параграф 6 от Директива 2003/87/ЕО, между 1 януари 2024 г. и 31 декември на същата дадена година.“

СТЕ на ЕС обхваща емисиите от морския транспорт от 1 януари 2024 г. Съответно, в изчислението на ОБКО за 2024 г. са включени броят на квотите, издадени на корабни дружества и проверените емисии от корабни дружества от 1 януари 2024 г. до 31 декември 2024 г. Във втора алинея от член 1, параграф 4а от Решението за РСП се определя, че „*Квотите, отпенени съгласно член 3жб от Директива 2003/87/ЕО, се считат за издадени за целите на изчисляването на общия брой квоти в обращение.*“

Предлагане

Предлагането на квоти на пазара на въглеродни емисии в ЕС се състои от следните елементи:

— Квоти, натрупани ([5]) от фаза 2 на СТЕ на ЕС (2008—2012 г.), възлизащи на **1 749 540 826** броя ([6])

— Квоти, разпределени безплатно от 1 януари 2013 г. до 31 декември 2024 г. ([7]), включително квотите, разпределени от резерва за нови участници (NER). Това количество възлиза на **8 747 619 334** броя ([8])**.**

([4]) Съгласно член 10, параграф 2, буква б) от Директива 2003/87/ЕО.

([5]) Квотите, които са издадени по време на фаза 2 на СТЕ на ЕС (2008—2012 г.) и които не са върнати за покриване на проверени емисии или отменени, са „натрупани“ за използване в началото на фаза 3 на СТЕ на ЕС (2013—2020 г.). Тези квоти са заличени, като едновременно с това във фаза 3 е създаден същият брой квоти. Поради това този брой отговаря на точния брой квоти по СТЕ в обращение в началото на фаза 3 на СТЕ на ЕС.

([6]) COM (2015)576 — Доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета за напредъка на действията в областта на климата, включващ доклада относно функционирането на пазара на въглеродни емисии и доклада относно прегледа на Директива 2009/31/ЕО относно съхранението на въглероден диоксид в геоложки формации.

([7]) Съгласно член 1, параграф 4а от Решението за РСП, по отношение на въздухоплаването се разглеждат квотите, разпределени безплатно от 1 януари 2024 г. до 31 декември 2024 г.

([8]) Квотите, разпределени безплатно, се основават на на данни от извлечение от Регистъра на Съюза от 1 април 2025 г., включително на данните за СТЕ на ЕС за операторите на въздухоплавателни средства, администрирани от Швейцария.

— Квоти, продадени на търг от 1 януари 2013 г. ([9]) до 31 декември 2024 г. ([10]), и квоти, използвани за целите на гъвкавостта през 2021—2024 г. в съответствие с член 6 от Регламент (ЕС) 2018/842 ([11]) („Регламента за разпределяне на усилията“). Според докладите от търговете на общата тръжна платформа и на съответните алтернативни платформи ([12]), количеството на продадените на търг квоти, включително на т.нар. „ранни търгове“, е **8 190 671 500**. Към това количество трябва да бъдат добавени **28 855 152** бр. квоти съгласно възможността за гъвкавост, определена в член 6, параграф 2 от Регламента за разпределяне на усилията ([13]).

— Квоти, осребрени за програмата NER300. Европейската инвестиционна банка е осребрила общо **300 000 000** бр. квоти.

— Международни кредити, упражнени за емисии от 2013 г до 31 декември 2020 г. ([14]) Инсталациите са упражнили **497 248 017** броя международни кредити за генерираните от тях емисии ([15]).

— Съгласно член 1, параграф 4 от Решението за РСП квотите, които са прехвърлени в РСП, **вече не влизат в изчислението на ОБКО**.

Търсене

Търсенето на квоти на пазара на въглеродни емисии в ЕС включва общите проверени емисии от субекти, отговарящи на изискванията, от 1 януари 2013 г. ([16]) до 31 декември 2024 г. ([17]), които възлизат на **18 365 179 314** тона ([18]), и **705 930** бр. квоти, отменени през този период по силата на член 12, параграф 4 от Директивата за СТЕ.

Общ брой квоти в обращение

Въз основа на гореупоменатото, през 2024 г. ОБКО възлиза на **1 148 049 585** бр. квоти.

Наличност в резерва за стабилност на пазара

След обявяването на 1 януари 2024 г. на определен брой квоти за невалидни, в резерва останаха **400 000 000** бр. квоти.

([9]) Тази стойност включва „ранните търгове“, т.е. квотите, валидни за фаза 3 на СТЕ на ЕС (2013—2020 г.), които са били продадени на търг преди 1 януари 2013 г.

([10]) Съгласно член 1, параграф 4а от Решението за РСП и като се отчита, че СТЕ на ЕС обхваща транспортните дейности по море от 1 януари 2024 г., за въздухоплаването и корабоплаването се отчитат квотите, продадени на търг от 1 януари 2024 г. до 31 декември 2024 г.

([11]) Регламент (ЕС) 2018/842 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове за държавите членки през периода 2021—2030 г., допринасящи за действията в областта на климата в изпълнение на задълженията, поети по Парижкото споразумение, и за изменение на Регламент (ЕС) № 525/2013 (ОВ L 156, 19.6.2018 г., стр. 26).

([12]) Доклади от търгове: Европейска енергийна борса (https://www.eex.com/en/market-data/market-data-hub/environmentals/eu-ets-auctions) и Междуконтинентална борса (https://www.ice.com/report/148).

([13]) С Регламент (ЕС) 2018/842 се създава еднократна разпоредба за гъвкавост, при която държавите членки могат да имат общо най-много 100 милиона квоти, които са отменени колективно в СТЕ на ЕС в периода 2021—2030 г., с цел да могат да изпълнят целите си за намаляване на емисиите на парникови газове съгласно същия регламент. Разпоредбата за гъвкавост се отнася за държавите членки, чиито цели са значително над средните за ЕС и техния ефективен по отношение на разходите потенциал за намаления, както и държавите членки, които през 2013 г. не са разпределили никакви безплатни квоти от СТЕ на ЕС на промишлени инсталации. Извършва се отмяна за сметка на тръжното количество на съответната държава членка съгласно член 10 от Директива 2003/87/ЕО. Отменените квоти се смятат за квоти от СТЕ на ЕС в обращение при определянето на ОБКО за дадена година за целите на РСП за дадена година.

([14]) За постигане на съответствие от 2021 г. нататък не могат да бъдат използвани международни кредити.

([15]) Въз основа на извлечение от Дневника на ЕС за трансакциите от 1 април 2025 г. Международните кредити засягат само онези кредити, които са обменени за квоти на ЕС във фаза 3 на СТЕ на ЕС (2013—2020 г.). Приблизително 1,1 милиарда международни кредита, които е имало възможност да бъдат използвани пряко за целите на съответствието във фаза 2 на СТЕ на ЕС (2008—2012 г.), са отразени в броя квоти, натрупани от фаза 2.

([16]) Съответстват на проверените емисии за периода 2008—2012 г. (фаза 2), вж. бележка под линия 5.

([17]) Съгласно член 1, параграф 4а от Решението за РСП, и като се има предвид, че СТЕ на ЕС обхваща транспортните дейности по море от 1 януари 2024 г., за въздухоплаването и корабоплаването са включени проверените емисии от януари 2024 г. до 31 декември 2024 г.

([18]) Общите проверени емисии се основават на данните, извлечени на 1 април 2025 г. от Регистъра на Съюза и от швейцарския Регистър за емисиите по СТЕ на ЕС на операторите на въздухоплавателни средства под администрацията на Швейцария. Тази стойност включва проверените емисии, докладвани към 31 март 2025 г. – крайният срок за докладване по СТЕ на ЕС. Емисиите, които са докладвани след тази дата, не са отразени в общата стойност.

В съответствие със съобщенията за ОБКО през последните години, в резерва е прехвърлено следното количество квоти:

— **181 567 159** бр. квоти от 1 януари 2024 г. до 31 август 2024 г. ([19]);

— **88 938 927** бр. квоти от 1 септември 2024 г. до 31 декември 2024 г. ([20]);

На 31 декември 2024 г. в РСП е имало **670 506 086** бр. квоти. На 1 януари 2025 г. **270 506 086** бр. квоти от това количество бяха обявени за невалидни съгласно член 1, параграф 5а от Решението за РСП. Оставащото налично количество в резерва възлиза на 400 000 000 бр. квоти.

4. **Заключение**

В съответствие с Решението за РСП общо **275 531 900** бр. квоти ще бъдат прехвърлени в резерва за стабилност на пазара през 12-месечния период от 1 септември 2025 г. до 31 август 2026 г.

Публикуването на ОБКО през следващата година ще определи функционирането на РСП от септември 2026 г. до август 2027 г.

Общ преглед

Предлагане	
а) квоти, натрупани от фаза 2 (2008—2012 г.)	1 749 540 826
б) квоти, разпределени безплатно от 1 януари 2013 г. до 31 декември 2024 г., включително от NER	8 747 619 334
в) квоти, продадени на търг от 1 януари 2013 г. До 31 декември 2024 г., включително „ранни търгове“	8 190 671 500
г) квоти, използвани съгласно член 6 от Регламент (ЕС) 2018/842 за целите на гъвкавостта в периода 2021—2024 г.	28 855 152
д) Квоти, осребрени за програмата NER300.	300 000 000
е) Международни кредити, използвани за емисии от 2013 г до 31 декември 2020 г. 31 декември 2020 г.	497 248 017
Общо (предлагане)	19 513 934 829
Търсене	
а) Проверени емисии (в тонове) по СТЕ на ЕС от 1 януари 2013 г. до 31 декември 2024 г.	18 365 179 314
б) Квоти, отменени по силата на член 12, параграф 4 от Директива 2003/87/ЕО до 31 декември 2024 г.	705 930
Общо (търсене)	18 365 885 244
Общ брой квоти в обращение	1 148 049 585

([19]) Съобщение на Комисията — Публикуване на общия брой на квотите в обращение през 2022 г. за целите на резерва за стабилност на пазара в рамките на системата на ЕС за търговия с емисии (ОВ C 172, 15.5.2023 г., стр. 1). Съгласно заключението в точка 4 от посоченото съобщение, от 1 септември 2023 г. до 31 август 2024 г. в РСП ще бъдат прехвърлени 272 350 737 бр. квоти. Количеството, съответстващо на периода от 1 януари до 31 август 2024 г., е 181 567 159 бр. квоти.

([20]) C/2024/3415, както е посочено в бележка под линия 3. Съгласно заключението в точка 4 от посоченото съобщение, от 1 септември 2024 г. до 31 август 2025 г. в РСП ще бъдат прехвърлени 266 816 768 бр. квоти. Количеството, съответстващо на периода от 1 септември до 31 декември 2024 г., е 88 938 927 бр. квоти.